קולנוע

סרטים

סערה במכרות האבץ

מלח האדמה (חן, תל־אביב; ארצות־הברית) — הופק לפני ארבע שנים בידי צוות הסרטה, שהיה כולו מורכב מקרבנות ועדות החקירה של מק־קארתי בהוליבוד. כשהגיע צוות זה לסילבר סיטי, עיירת כורים קטנה בניו־מקסיקו, ארצות־הברית, דמתה זו־עיר ממש לשדה קרב. אנשי העיר טיילו חמושי נשק ברחובות, ומכוניות משטרה סיירו בין בתי העיירה. האויב היה הפעם צוות ההסרטה עצמו, שבא להסריט סרט דוקומנטרי־למחצה אודות חייהם של עובדי מכרות האבץ.

מלח האדמה הוזמן לייצור בידי האגוד הבינלא מי של עובדי המכרות, איגוד שהו־צא עוד לפני שבע שנים מאיגוד הכורים הכל־אמריקאי, באשמת נטיה לקומוניזם. צוות השחקנים היה מורכב ברובו מכורים מק־סיקנים־אמריקאיים, ובני משפחותיהם. ה־הסרטה לא עברה בשקט. המסריטים קיבלו מכתבי איומים, ראש איגוד הכורים הוקף והוכה, השחקנית הראשית בסרט, הכוכבת המקסיקאית רוזוארה רבולטאס, נאסרה ב־אשמת כניסה בלתי־חוקית לארצות־הברית.

לא כוכב־לכת. היו סיבות לסערה ש־קמה סביב מלח האדמה. אילו היה סרט זה מופק במדינה אחרת מלבד ארצות־הברית, איש לא היה שם לב לסרט הסברה תמים, על מאבקם של פועלי מכרות אבץ לשויון גזעי־מעמדי, ואפילו שחיון מיני. אולם ב־ארצות־הברית, שמאז ענבי חזעם (שהופק בשנת 1939 לפי ספרו של ג'ון סטינבוק בידי ג'ון פורד) לא יצרה אפילו סרט אחד על נושא מלחמת המעמדות, היה זה סרט בלתי רגיל. ברוב מדינות ארצות־הברית הוא נאסר להצגה.

אחרי ארבע שנות המתנה במחסני המפי־צים, הוצג השבוע הסרט לראשונה בישראל. אולם לאחר ההקרנה הראשונה היה ברור שלא היה כל אסון בכך, אילו היה הסרט נשאר במחסני המפיצים. תסריטו של מייקל (מקום תחת השמש) וילסון הוא תמים ו־עלוב, בחלקים רבים של הסרט הוא פשוט בלתי מתקבל על הדעת.

וילסון מתאר את מאבק הכורים כאילו היו הם האנשים היחידים על כוכב בודד, הם ומעבידיהם והמשטרה. אין על כוכב זה לא עורכי־דין ולא עתונות, והכורים האמיצים מנצחים במאבקם רק אחרות לעק־שנותם ולמשמרות השביתה שלהם, במשך שנה תמימה, בפתח המכרות.

המשחק הוא משחק בינוני של חובבים, מלבד קטעים מסויימים, בהם שולטת רוזו־ארה רבולטאס המקסיקאית. התוצאה היא סרט־הסברה קלוש וחיור, המזכיר בקטעים רבים סרטי תעמולה של הקרן הקיימת ל־ישראל.

נשיקות מעופפות

טרפציה (מוגרבי, תל־אביב; ארצות־הברית) — מביא אל הבד הסינמסקופי קר־קס מצויין, בצילומים מסחררים, המצליחים לנטוע בצופה את הרגשתם של הלוליינים והמתעמלים במרומי תקרת הקרקס.

ברט לאנקסטר, אחד מיצרני הסרט וב־עצמו אקרובט לשעבר, הוא מעופף בין חבלים, שנקע את רגלו בנפילה ומסתפק במתיחת חבלים ובלגימות משקה בקרקס פריסאי. עד אשר מופיע קרקסן צעיר (טוני קורטיס), המשכנעו לבצע עמו יחד את תר־גיל ההפוך המשולש, במרומי היירה.

כאן מתגלה הקרקסבן. ג'ינה לולו בריג'ידה מפרידה בין השניים באבריה. היא מנשקת את לאנקסטר. טוני קורטיס מנשק אותה. היא מנשקת את טוני קורטיס ויוצאת לשכב עם לאנקסטר. טוני קורטיס בוכה ומשתולל. ג'ינה חוזרת אליו. ברט לאנקסטר יוזם לה־טוס אוירי ללא רשת, עוזב את הקרקס וג'ינה מצטרפת אליו.

יתכן ובתור קולנוע אין הסרט יותר מ־בינוני; אולם בלהטוטי קרקס — ביחוד אלה של לאנקסטר־קרסיס, ותחליפתה של ג'ינה — הוא ממש עוצר נשימה.

גבר - לא מכונת־תפירה

חייט לגברות (מגדלור, תל־אביב; צר־פת) — הוא מקצוע המקנה לבעליו יתרו־נות חברתיים ומחשיים עד מאוד, כיון שכל אשה רואה בחייט שלה מכונת־תפירה ולא גבר. אולם לאחר שהצליח פרנגדל בתפקיד, ספר הנשים, לבלבל את שערותיהן ומוחותי־הן של נשים פאריסאיות, אין כל פלא שהוא מכניס חיים גם במקצוע רדום כמו חייטות.

הפעם פרנגדל הוא דון ג'ואן, נשוי לאשה קנאית ורתחנית, הרוש ממאהבת אלמונית מניות בחברת אופנה. הוא עוזב את מקצועו הקודם ואת אשתו, עובר למקצוע המאפשר לו למשש ולשחק בבדים, בשמלות ובתריסר דוגמניות חינניות.

סרט לא הדי פרנגדל ותלבשות פריסאיות.

יומן החדשות

תספורת חנם

הדמות הפופולרית על מסכי הקול־נוע בזמן הקרוב תהיה דמותו של אדולף היטלר. לראשונה תופיע דמות זו בסרטה של חברת וורנר, לפי ספרו של הנריק ואן לון תולדות האנושות. כמו כן יופץ בקרוב סרט אוסטרי אודות ימיו האחרונים של היטלר. גם חברת סרטים איטלקית החליטה להעלות את דמותו של היטלר, בסרט סא־טירי על מוסוליני . . . **לאחר הצלחה** מסחררת על הבמה במשך שנים, הוחל בהס־רטת הקומדיה המוסיקלית של ג'ורג' אבוט, משחק הפיג'מה, כשכל שחקני הסרט מלבד הכוכבת דוריס דיי הם האנשים ששיחקו ב־מחזה על הבמה . . . **בבריטניה מוצג עתה** סרט מתוצרת מקומית, שהשיג שיא עולמי במשך זמן הסרטתו ובהוצאות הייצור. הסרט כולו צולם בשלוש שעות בל־בד, בסוף השנה שחלפה, שעה שביקר ב־לונדון הבאלט של הבולשוי תיאטר ממוסקבה. המצלמות הוצבו לפני הבמה ומאחורי הקלעים, הסריטו את כל מה שהתרחש שם במשך ההצגה . . . **כפירטומת לפרטו** של אלביס פרסלי אהבי אותי בעדינות, הצי־בה הנהלת קולנוע בדטרויט, ארצות־הברית, ספר במסדרון הקולנוע, המספר כל דיכפין בתספורת המותאמת לתסרוקתו של אלביס פרסלי, אליל הרוק אנד רול הנערץ.

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **ג'רבז** (ארמון־דוד; תל־אביב) — מריה של יולדת בנים למאהב שחצן, נישאת ללא־יוצלח שיכור. הסרטת העתק של יצירתו של אמיל זולא, בידי רנה קלאמאן.

● **מוכי דיק** (אוריון; תל־אביב) — רב־החובל אחאב נלחם בלויתן הלבן וב־כ חות השחור, ביצירתו הקלאסית של הרמן מלוויל. גרגורי פק נלחם ללא הצלחה בתפ־קידו, בסרטו הקלאסי של ג'ון הסטון.

● **נינוצ'קה** (אסתר; תל־אביב) — גרטה גארבו בסאטירה פנטסטית על משטרי הרודנות. העתקה מחודשת מסרט שנוצר לפני 20 שנה ונשאר אקסואלי.

● **אין אנו מלאכים** (ציון; ירו־שלים) — האמפרי בוגארט הפך למלאך, מוכיח שגם רוצחים וגנבים הם מלאכים מנקודת מבט מסוימת. אלדו ריי פטר יוס־טינוב.

● **מרקיע השחקים** (ארמון; חיפה) — קנת מור בסרט תעופה טרום סילוני, המסביר שטיים צריך ראש ולב יותר מאשר רגליים.

● **המרשעת** (זמיר; תל־אביב) — מישל סימון תוקע סכין בבטן אשתו המר־שעת, הפך לגיבור לאומי, בסרט סאטירי של סאשה גיטרי.

רדיו

הנהלה

מהפכת המנהלים

התקציב המצומצם שהועמד לרשות שי־רותי השידור לקראת השנה הבאה גרם אכ־זבה עמוקה לא רק לעורכי התוכניות למ־ניהן ולקהל המאזינים. אכזבה אישית עמוקה לא פחות נגרמה לשלושה מאנשי צמרת קול ישראל, שציפו לשווא כי משרד ראש הממ־שלה יאשר את העלאתם בדרגה. היו אלה סגן מנהל שירותי השידור חנוך גיבתון ו־מנהל התוכניות ד"ר ישעיהו שפירא, שקיוו לעלות מדרגה 3 ממשלתית לדרגה 2, והמ־נהל בפועל של מחלקת החדשות צבי משה כנר, שקיווה להפוך למנהל דה־יורה ול־עלות מדרגה 4 ממשלתית לדרגה 3.

כאנשים הממונים על מכשיר ההסברה ז־עיקרי של המדינה, שאחד מתפקידיו המרכז־יים הוא להטיף לצנע ולהורדת רמת־החיים, לא יכלו השלושה להילחם על עלייתם בדר־גה באמצעים רעשניים. הם בחרו, לכן, ב־דרך שקטה־מאד: הסתלקות חשאית מעבו־דתם לח פשות ממושכות.

השלג היה שחור. החשבון היה פשוט: עד מהרה יתברר, כי שירות השידור איננו מסוגל לפעול ללא תקלות בהעדר שלושה מהאנשים המרכזיים במנגנונו. יחד עם זת־קלות תקום צעקה גדולה, ואז יוכלו להתנות את שובם לעבודה במילוי דרישותיהם.

אך בשעת הביצוע המעשי השתבש החש־בון קשות: שירות השידור המשיך בפעולה סדירה, מבלי שיורגש כלל כי אנשיו ה־חשובים והמרכזיים ביותר אינם בפעולה. הקריינים הופיעו לעבודתם בשעות הרגי־לות, הגרמופונים הסתובבו על צירם כרגיל והשיגרה לא הופרעה כמלוא הנימה. נראה היה, כי קול ישראל יוכל להתקיים לאורך ימים ללא הנהלה כלל.

מיואשים נוכח השלווה העמוקה שליוותה את שביתתם המוזרה, החליטו השלושה ל־הפר את קשר השתיקה. השבוע, סיננו ידי־עה ליומון הארץ, בה תוארו בצבעים שחו־רים משחור ימי השלג בירושלים. שידורי החדשות, נאמר בידיעה, התקיימו בנס, בגלל היעדרם של המנהלים וחוסר דאגה לתחבורת הקריינים. הגיב על כך אחד מעובדי קול ישראל: „להיפך. מאז היעדרם של המנהלים המכוניות פנויות הרבה יותר מכרגיל."

גלים קצרים

שחקנים־על־המקום

ההכנות לחג הפורים החלו בשירותי השידור בכל המרץ. בימי הפורים תשודר, סוף סוף, תוכנית המכירה הפומבית שנו־הלה על ידי דן בן־אמוץ, חפיל הלבן (חעו־לם חזה 1003) . . . **תוכנית בידור** גו־ספת, שתיפתח אולי בפורים, תכלול צוות של שחקנים מקצועיים, מבין אנשי התיאט־רונים הישראליים, שיתבקשו לאלתר תפקי־דים שונים ומשונים, לפי הוראותיו של מנחה־התוכנית. במאי התיאטרון הקאמרי שמואל בונים ויוסף מילוא כבר נתנו את הסכמתם להשתתף בתוכנית זאת, אם תבו־צע . . . **הספנית הראשונה** ממין נ־קבה בתוכנית שלושה בסירה אחת תופיע אף היא במשדר הפורים של הסירה. תהיה

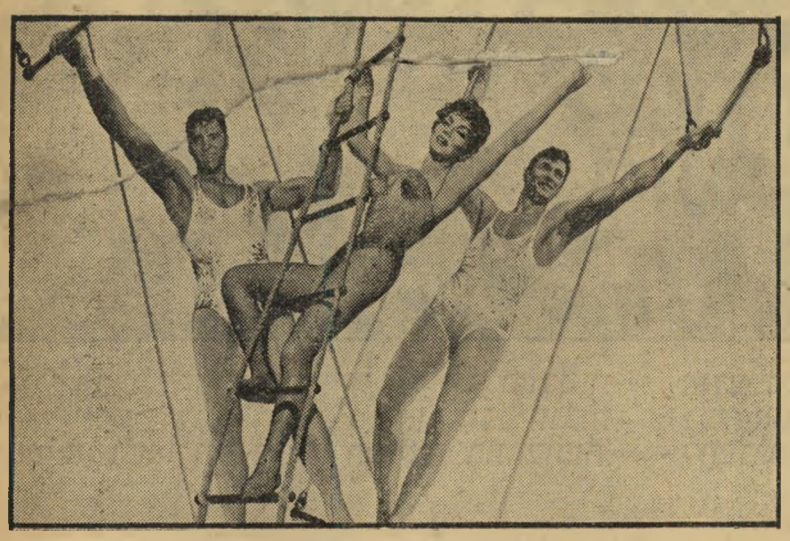
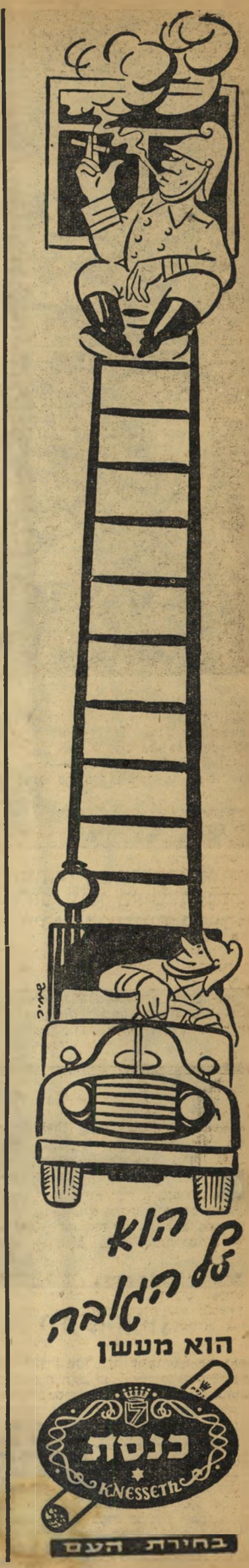
קורטיס, לולו ולנקסטר ב„טרפציה".
קפיצה פה שכיבה שם